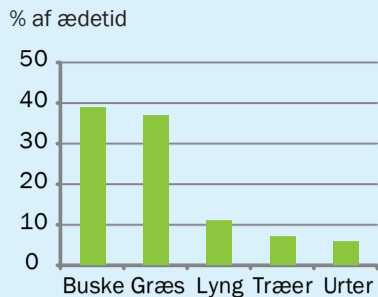

Geders valg af føde

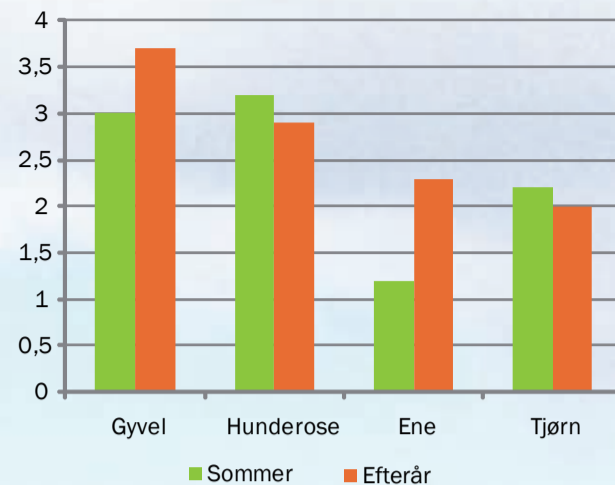

Gederne er en noget nær perfekt naturplejer. I Mols Bjerge foretrak gederne klart buskene frem for urterne.

Forsøg med geder og naturpleje

- Geder af racen Saanen har plejet et område i Mols Bjerge i tre år.
- ▶ 40 ha surt overdrev
- ▶ Sommergræsning med 200 geder
- ▶ Vintergræsning med kvæg

Geders bid af knopper og kviste

0 = ingen bid
4 = stort set alle er ædt

MARK & STALD

Naturgræs gav lille tilvækst

TILVÆKST: Gederne voksede kun begrænset i Mols Bjerge, men publikum var begejstrede

Hvis kødproduktionen er i centrum, er det næppe græsning på ekstensive arealer, man skal satse på. Det kan Dorte Mette Jensen, Stenalt Gods, konstatere efter i tre år at have lagt geder til et naturplejeprojekt i Mols Bjerge.

Første år blev bukkekidene sendt på græs derude, men da deres endestation er slagtebænken, kunne arealet ikke levere tilstrækkelig tilvækst. Derfor ændrede godset strategi og sendte en flok gimmere afsted andet år.

- På det tidspunkt begyndte vi at ha-

ve gimmere i overskud. Samtidig er der altid nogle, der er lidt for små til at blive bedækket første år. De kom med på holdet sammen med nogle ældre udsættergeder, fortæller Dorte Mette Jensen.

- De har ikke taget voldsomt på, men til gengæld har vi heller ikke haft udgifter til dem fra maj til oktober.

Høj underholdningsværdi

Det er Skov- og Naturstyrelsen, der har taget sig af dyrene, mens de har været udlånt til naturpleje. Det er også dem, der bliver tilkaldt, når de nysgerrige geder ser deres snit til at følge med gæsterne ud af indhegningen til busstopstedet, eller hvor turen nu går hen.

- Underholdningsværdien har været

stor. Det er meget nysgerrige, intelligente og sociale dyr, siger Dorte Mette Jensen.

- Vi har været ude at samle geder ind mange steder. Generelt efterspørger vi ikke sociale dyr til afgræsning, men publikum har været meget glade for gederne, fortæller Søren Rasmussen, Skov- og Naturstyrelsen Kronjylland.

Mørt og magert

SUNDHED: De første danske undersøgelser af gedekød bekræfter, at ged er et magert og sundt alternativ til andre typer kød

Gedekød er magert og velmagende. Det budskab forsøger gedeproducenterne begejstret at sprede til danskerne, og nu har de også dokumentation for sagen.

Københavns Universitet har målt og tygget sig gennem otte økologiske gedekid fra Stenalt Gods – både nogle, der er traditionelt opdrættet, og nogle, der har gået på naturgræs i Mols Bjerge.

Resultaterne er klare. Fedtprocenten i

gedekød er særdeles lav, omkring tre-fjerdedele procent. Den laveste fedtprocent på 2,8 fandt forskerne i kødet fra de naturgræssende geder, mens de traditionelt fodrede gedekid havde en bedre tilvækst og fedtmarmorering og endte med et fedtindhold på 3,7 procent.

Forskellen mellem de to grupper er en realitet, selv om gederne på naturgræs blev færdigfodret på traditionelt foder de sidste tre uger inden slagtning.

Det gode fedt

Fedtsyresammensætningen er også god og allerbedst hos gederne fra naturarealet, konstaterer forsker Jannie Vestergaard, KU Life.

- Det er ganske, som vi gerne vil ha-

ve det ud fra en ernæringsmæssig synsvinkel. Der er flere af de gode fedtsyrer og færre af dem, vi gerne vil undgå, fortalte hun de omkring 35 gedeinteresserede deltagere i et seminar på Stenalt Gods i marts.

Smag og mørhed er der heller ikke noget i vejen med. Det kunne deltagerne selv konstatere gennem forskellige små veltillavede smagsprøver på seminaret, men spisekvaliteten er også undersøgt professionelt.

- Det har en sødlig smag, og mørheden ligger højt ligesom smagen af fersk ged - og det er positivt i denne sammenhæng, fastslår Jannie Vestergaard.

Dorte Mette Jensen byder velkommen til seminar om geders fortræffeligheder både når det gælder naturpleje og kødets kvalitet.

Geder gumler gerne gyvel

GED: Naturen har godt af geder, viser projekt i Mols Bjerge

Geder kan noget, som køer, heste, får og brakpudsere ikke kan. De kan om ikke gøre det af med gyvelbuske på naturarealer så dog græsse dem så kraftigt, at de går tilbage.

Det lyder måske ikke af noget særligt, men faktisk er det en vigtig opdagelse, som forskere og gedefolk har gjort sig i Mols Bjerge de seneste tre år. For ikke nok med, at gederne rundbarberer gyvelbuskene, de lader samtidig den urtevegetation være i fred, som naturplejen er sat i værk for at beskytte.

Kvæg og får dur ikke

Det konkluderer seniorrådgiver Rita Buttenschøn, Københavns Universitet, der på et seminar på Stenalt Gods for nylig fremlagde resultaterne af et treårigt projekt om naturpleje med geder. Det er ungdyr fra godsets besætning af malkegeder, der har været udstationeret i Mols Bjerge, og som får de rosende ord med på vejen.

- Der er blevet brugt rigtig mange penge på at bekæmpe gyvel i Mols Bjerge, men resultatet bliver ofte en spredning i stedet for. Både græs-

ning og slåning fremmer tilgroning, siger Rita Buttenschøn om erfaringerne med fåre- og kvæggræsning i området.

- Gyvel er svagt giftig og smager ikke ret godt. Kvæg og får æder derfor ikke ret meget af den, men de er med til at sprede den. Dels fremmer turen gennem vommen frøenes spireevne, dels giver græsningen lys i bunden, så nye planter kan spire frem, siger hun.

Geder topgræsser

Det er her, gederne viser deres styrke. For det første topgræsser de, dvs. at de æder skud og knopper i en vis højde. For det andet foretrækker gederne rent faktisk gyvel og andre buske frem for blomstrende urter. En undersøgelse af, hvad gederne bruger tid på at æde, viser, at buske og græs hver udgør næsten 40 procent af den samlede ædetid, mens under 10 procent af tiden bliver brugt på at æde urter.

- Der er masser af arealer, der skal plejes fremover. Vi mangler dyr til græsning og især nogle, der kan pleje ekstensive arealer som Mols Bjerge. Geder ville være en rigtig god hjælp, understreger Rita Buttenschøn.

kmn@okologi.dk

Geder eller gyvel

Gedernes græsning hæmmer gyvel i at brede sig.

- ▶ Alle planter er bidt i en eller anden grad
- ▶ Gederne æder knopper og skud og forhindrer blomstring
- ▶ De udpiner gyvelens næringsreserver og gør den følsom for tørke
- ▶ Gyvel græsses ned til 15-20 cm's højde
- ▶ Antallet af buske 0,5-2 m halveres
- ▶ Mindre buske påvirkes kun lidt
- ▶ Få års gedegræsning udrydder ikke gyvel men hæmmer ny fremspiring